

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

04 aprilie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

președinte
judecători

URSACHE Petru
NICOLAEV Ghenadie
TOMA Nadejda
ALERGUȘ Constantin
TIMOFTI Vladimir

judecând, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de inculpatul Radu Vladimir și avocatul Istrate Sergiu în numele acestuia, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2016, în cauza penală privindu-l pe

RADU Vladimir Vladimir, născut la XXX,
originar și domiciliat în XXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 18.12.2015 – 30.03.2016;

Instanța de apel: 04.05.2016 – 29.11.2016;

Instanța de recurs: 17.02.2017 – 04.04.2017.

Asupra recursurilor ordinare declarate, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 30 martie 2016, adoptată în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Radu VI. a fost recunoscut vinovat și condamnat în temeiul art. 287 alin. (3) Cod penal la 2 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de a purta arme de foc pe un termen de 3 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal executarea pedepsei stabilite inculpatului a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 2 ani, cu obligarea acestuia să nu-și schimbe domiciliul fără acordul organului competent.

Prin aceeași sentință a fost condamnat și Bodrug D. în privința căruia cauza nu se judecă în procedura de recurs.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond, *în fapt*, a constatat că, Radu VI. împreună cu Bodrug D., Scorohod N. și Lupu D., la 18 ianuarie 2015, aproximativ la ora

20:30, se deplasau cu automobil de model „Land Rover” în direcția s. Talmaza, r-nul Ștefan Vodă, la volanul căruia se afla Bodrug D. În timp ce se deplasau pe bulevardul Dacia, mun. Chișinău, în apropiere de intersecția cu str. Băcioii Noi, din cauza unor neînțelegeri apărute în cadrul traficului rutier, au forțat stoparea mijlocului de transport de model „Mercedes Benz E220” cu n/î C RG 477, la volanul căruia se afla Bordei V., iar pe bancheta din față a pasagerului se afla Covrighin I., în timp ce se aflau în salonul mijlocului de transport, Bodrug D., a transmis pistolul cu glonț de model „CZ 75 P07 DUTY” de cal. 9x19 mm, cu seria B192160, care îi aparține cu drept de proprietate, lui Radu VI. Ulterior, după stoparea mijlocului de transport de model „Mercedes Benz E220” cu n/î C RG 477, în rezultatul disputelor apărute în urma creării unei situații de accident rutier, între Radu VI. și Covrighin I. a izbucnit un conflict verbal, care s-a transformat în bătaie. Astfel, Radu VI., din intenții huliganice, îndreptate spre încălcarea grosolană a ordinii publice, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, i-a aplicat lui Covrighin I. mai multe lovituri cu patul pistolului de model „CZ 75 P07 DUTY” de cal. 9x19 mm, cu seria B192160, care îi aparține lui Bodrug D., în regiunea feței, astfel cauzându-i acestuia, plagă contuză în regiunea mâinii drepte și stîngi, amputația traumatică a falangei distale a degetului al II - a mâinii drepte cu defect de țesuturi moi. Tot atunci, în cadrul aceleiași altercații, Radu VI. fiind îmbrîncit de Covrighin I., a căzut jos, iar ca rezultat, involuntar, a efectuat o tragere din pistolul sus indicat, glonte care au nimerit în regiunea lombară a lui Covrighin I. și i-a provocat ultimului vătămări corporale medii.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal – *huliganismul agravat, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, săvârșite cu aplicarea armei.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatului Radu VI. să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de 5 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea cererii de apel procurorul a invocat faptul că, reeducarea și corectarea lui Radu VI. este posibilă doar dacă acesta ar executa o pedeapsă cu închisoarea, fără suspendarea executării acesteia.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2016, apelul procurorului a fost admis, cu casarea sentinței în partea stabilirii pedepsei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Radu VI. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, la 4 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Termenul executării pedepsei închisorii stabilite lui Radu VI. urmează a fi calculat din momentul reținerii acestuia, cu includerea în termenul executării pedepsei efective a perioadei aflării în arest la domiciliu de la 07 octombrie 2015 până la 18 martie 2016.

În rest, dispozițiile sentinței s-au menținut.

5. Pentru a decide astfel, instanța de apel în partea descriptivă a deciziei a constatat cu certitudine că, inculpatul Radu VI., a comis infracțiunea prevăzută de art. 287 alin. (3) Cod penal - huliganismul agravat, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, săvârșite cu aplicarea armei. Acestea au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală deferită spre examinare, care au fost corect apreciate, respectând prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării acestora.

Instanța de apel a menționat că, din conținutul cererii de apel înaintate de procuror rezultă că, legalitatea sentinței este contestată doar sub aspectul individualizării pedepsei penale, respectiv verificând sentința în această parte s-a conchis că instanța de fond incorect i-a stabilit inculpatului Radu VI. o pedeapsă sub formă de 2 ani închisoare, iar conform art. 90 Cod penal a suspendat executarea acesteia, pentru un termen de probațiune de 2 ani, deoarece inculpatul Radu VI. a săvârșit o infracțiune gravă, iar pedeapsa aplicată nu-și va atinge scopul de corectare și reeducare a persoanei și nu va fi restabilă echitatea socială, tulburată prin acțiunile inculpatului.

Din considerentele menționate, urmează că instanța de fond la stabilirea și numirea pedepsei inculpatului nu a ținut cont de cerințele legislației în vigoare și a aplicat față de inculpatul Radu VI. o pedeapsă blândă, în raport cu circumstanțele obiective sus-indicate, a pronunțat o sentință neîntemeiată în ce privește numirea pedepsei inculpatului, care este pasibilă de a fi anulată cu pronunțarea unei noi hotărâri referitor la pedeapsa aplicată ținând cont de apelul acuzatorului de stat.

Prin urmare, scopul educativ și preventiv al pedepsei aplicate în cauza penală dată în privința inculpatului Radu VI. poate fi atins doar prin stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani.

Astfel, ținând cont de circumstanțele enunțate, instanța de apel a considerat că, eronat instanța de fond a reținut, posibilă corectarea inculpatului fără izolarea de societate, or doar condamnarea reală la pedeapsă privativă de libertate, ar atinge scopul pedepsei penale stabilite în art. 2, 61 Cod penal. În opinia colegiului, instanța de fond la stabilirea pedepsei inculpatului Radu VI. nu a ținut cont de prevederile art. 61 alin. (1) Cod penal. Astfel, s-a specificat că scopul educativ și preventiv al pedepsei stabilite inculpatului Radu VI. în raport cu personalitate sa și faptele comise, circumstanțele relevante pentru adoptarea unei condamnări obiective și echitabile poate fi atins doar prin aplicarea pedepsei închisorii cu izolare lui de societate, reabilitare și corijare în locurile de detenție, ori la caz nu sunt întrunite alte temeieri pentru aplicarea prevederilor art. 90 din Cod penal, pe de altă parte, nu este rațional nici suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii în lipsă de motive ce ar permite o astfel de soluție.

Totodată, instanța a respins și solicitarea inculpatului privind aplicarea prevederilor Legii amnistiei în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, menționând că, potrivit art. 1 din Legea nominalizată amnistia se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, care manifestă

căință activă în cadrul procesului penal și celor condamnate care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, perioadei de probațiune sau termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă aceste persoane cad sub incidența prevederilor art.2-9, 11 și 12.

În temeiul alin.(2) al aceleiași norme, căința activă a persoanei se determină în conformitate cu criteriile stabilite de art. 57 din Codul penal nr.985-XV din 18 aprilie 2002, fără a ține cont de criteriul gravității faptei comise.

Astfel, în sensul art. 57 alin. (1) din Codul penal, persoana care pentru prima oară a săvârșit o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă poate fi liberată de răspundere penală dacă ea, după săvârșirea infracțiunii, s-a autodenunțat de bună voie, a contribuit activ la descoperirea acesteia, a compensat valoarea daunei materiale cauzate sau, în alt mod, a reparat prejudiciul pricinuit de infracțiune. Așadar, instanța de apel a constatat că, în speță, se atestă interdicțiile prevăzute de art. 10 al Legii nr. 210 ceea ce denotă asupra imposibilității aplicării dispozițiilor actului sus citat față de inculpat.

6. Nefiind de acord cu soluția pronunțată de instanța de apel, avocatul Istrate S. și inculpatul au solicitat casarea acesteia și aplicarea actului amnistiei față de Radu VI.

În cererile de recurs, recurenții susțin că instanța de apel eronat a respins cererea inculpatului depusă în ședința din 29.11.2016 privind aplicarea amnistiei și încetarea procesului penal în baza art. 287 alin. (3) Cod penal. Instanța a formulat argumente contradictorii în decizia adoptată, întrucât Legea nr. 210 prevede expres că art. 57 Cod penal și actul amnistiei se aplică fără a ține cont de criteriul gravității faptei comise.

În ședința instanței de apel din 29.11.2016 inculpatul a înaintat o cerere scrisă, confirmată de avocatul Istrate S. și anexată la materialele cauzei prin care s-a solicitat încetarea procesului penal în faza de judecare a cauzei, în temeiul art. 2 din Legea nr. 210, Radu VI. declarând că se căiește sincer de cele comise.

Respectiv, în speță au fost întrunite toate condițiile prevăzute de lege, pentru aplicarea actului amnistiei față de inculpat, iar instanța de apel a respins neîntemeiat cererea inculpatului.

În drept, recurenții își întemeiază cererile pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursurilor înaintate de partea apărării menționând că acestea urmează a fi declarate inadmisibile, ca fiind vădit neîntemeiate.

8. Judecând recursurile ordinare declarate, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la conchiderea că acestea urmează a fi admise, cu casarea totală a sentinței și deciziei instanței de apel și încetarea procesului penal în privința lui Radu VI., pentru considerentele de fapt și de drept care urmează.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recursuri de titularii acestora.

Or, rațiunea și finalitatea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanța ierarhic inferioară la etapa precedentă de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

În drept, soluția instanței de recurs adoptate pe marginea cererilor depuse se fundamentează pe prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, potrivit căroră judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârilor atacate și cu dispunerea încetării procesului penal în cazurile prevăzute de legea procesual-penală.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze total, atunci când se constată că, în speță, sunt incidente circumstanțe care înlătură răspunderea penală a inculpatului.

Totodată, Colegiul menționează că, potrivit art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, instanța adoptă sentință de încetare dacă se constată că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

La caz, analizând cererile de recurs declarate, Colegiul constată că, în esență, titularii acestora critică neaplicarea de către instanța de apel a Legii nr. 210 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința lui Radu VI. Prin urmare, raportînd alegațiile recurenților la actele cauzei, instanța de recurs consideră că criticele acestora sunt întemeiate și în contextul ce urmează va puncta raționamentele care au stat la baza acestei soluții.

Într-un prim aspect, este relevant de a specifica că amnistia este actul de clemență al puterii legiuitoare, prin care aceasta, din considerente de ordin politic sau social, înlătură răspunderea penală și consecințele condamnării pentru infracțiunile săvârșite până la apariția sa. Noțiunea de amnistie se regăsește în art. 107 Cod penal, unde se stipulează că aceasta reprezintă actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

La 29 iulie 2016 a fost adoptată Legea nr. 210 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Potrivit art. 2 din legea dată, în cazul în care persoana, în privința căreia se judecă cauza penală, întrunește condițiile stabilite de art. 1 și nu cade sub incidența art. 10, este pasibilă de a i se aplica actul amnistiei, dacă infracțiunea a fost comisă până la data de 29 iulie 2016, pentru care Codul penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 sau Codul penal aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961, prevede, în calitate de pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoarea, pe un termen de 7 ani.

Este important aici de a remarca că, consecințele produse de actul amnistiei conduc la înlăturarea răspunderii penale, a executării pedepsei sau, după caz, alte consecințe ale condamnării, pentru faptele săvârșite anterior apariției actului de clemență.

Din actele cauzei deferite judecării, se constată că Radu VI. a comis infracțiunea prevăzută de art. 287 alin. (3) Cod penal la data de 18 ianuarie 2015, iar săvârșirea acestei

infrațiunii se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani. Respectiv, la *prima facie* circumstanțele de fapt ale cauzei, se încadrează în prescripțiile generale ale Legii nr. 210 privind amnistia, care are ca efect înlăturarea răspunderii penale pentru fapta infracțională comisă.

Procedura de aplicare a actului amnistiei față de inculpat este reglementată de art. 2 din Legea nr. 210, unde se stipulează expres că procesul penal încetează la faza de judecare a cauzei, care include toate instanțele ordinare de judecată, adică atât prima instanță, cât și instanța de apel și cea de recurs ordinar, dacă sunt întrunite condițiile exhaustiv indicate în această lege.

Așadar, înainte de a aplica amnistierea, instanța urmează să determine, dacă inculpatul a manifestat căința activă față de fapta infracțională comisă. Alin. (2) al art. 1 din Legea nr. 210 prevede că căința activă a persoanei se determină în conformitate cu criteriile stabilite de art. 57 din Codul penal.

În acest punct de analiză, este relevant de a menționa că, Legea nr. 210 urmează a fi interpretată, prin prisma principiului legalității și reglementărilor din art. 3 alin. (2) Cod penal, care stipulează că interpretarea extensivă defavorabilă a legii penale este interzisă.

Respectiv, din conținutul art. 57 Cod penal, trebuie de înțeles că liberarea de răspundere penală, în legătură cu căința activă, este posibilă numai în cazul în care sunt întrunite următoarele criterii: *persoana s-a autodenunțat de bună voie, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, a compensat valoarea daunei materiale cauzate sau a reparat în alt mod prejudiciul pricinuit de infracțiune*. Or, reieșind din textul legii precitat, se consemnează că, pentru aplicarea amnistiei față de inculpat, este suficient ca acesta să întrunească cel puțin unul dintre criteriile enumerate supra. Tot aici, este importantă remarcă că, căința activă manifestată prin contribuire activă la descoperirea infracțiunii include: *judecarea cauzei penale în procedura simplificată prevăzută de art. 364,¹ sau în baza art. 509 Cod de procedură penală, sau recunoașterea integrală a vinovăției*.

Raportînd la caz cele consemnate supra, Colegiul reiterează că, cauza penală în privința lui Radu VI. a fost judecată în procedura simplificată, reglementată de art. 364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate în faza de urmărire penală. Totodată, se specifică că, procedura simplificată a judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală reprezintă de fapt o procedură abreviată ce are la bază o pledoarie de vinovăție și poate fi aplicată dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții: 1) cererea inculpatului să intervină pînă la începerea cercetării judecătorești în prima instanță; 2) cererea inculpatului trebuie să conțină mențiune privind recunoașterea totală și necondiționată a faptei/faptelor incriminate în legătură cu care a fost diferit justiției și renunțarea la dreptul de a solicita examinarea altor probe; 3) probele administrate în faza de urmărire penală să fie suficiente și de natură să permită stabilirea unei pedepse. Înscrișul autentic al inculpatului prin care se solicită judecarea cauzei în privința sa în procedura reglementată de art. 364¹ Cod de procedură penală, cuprinde recunoașterea faptei descrise în rechizitoriu și căința inculpatului pentru cele comise.

Prin alte cuvinte, inculpatul Radu VI., încă în prima instanță, a manifestat căință față de fapta infracțională comisă, acceptând judecarea cauzei în privința sa în baza art. 364¹ Cod de procedură penală și recunoscând integral vinovăția.

La etapa judecării cauzei de către instanța de apel, inculpatul a solicitat, prin cerere, să fie aplicată amnistia în privința sa, cu încetarea procesului penal, reiterând că recunoaște vina și se căiește sincer de cele săvârșite. (f.d. 20, vol. II)

Cu toate acestea, instanța de apel a respins solicitarea inculpatului și a consemnat că, actul amnistiei se aplică doar față de persoana care a manifestat căință activă față de fapta infracțională comisă, adică în sensul art. 57 Cod penal, doar față de persoana care pentru prima dată a săvârșit o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, dacă ea s-a autodenunțat de bună voie, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, a compensat valoarea daunei materiale cauzate sau a reparat în alt mod prejudiciul pricinuit de infracțiune. Prin urmare, instanța de apel a conchis că, în speță, se atestă interdicțiile prevăzute de art. 10 al Legii nr. 210.

Colegiul penal lărgit nu poate ralia la statuările instanței de apel și consideră că în privința inculpatului urmează a fi aplicat totuși actul amnistiei, cu dispunerea încetării procesului penal, dat fiind că inculpatul a îndeplinit condiția principală prevăzută de legislator în Legea nr. 210, a recunoscut vina, cauza a fost examinată în procedura simplificată prescrisă de art. 364¹ Cod de procedură penală, acțiune civilă nu a fost înaintată, astfel nefiind incidente careva restricții prevăzute de art. 10 al Legii nr. 210.

Totodată, Colegiul ține să evidențieze că victima Covrighin I., care a fost interogată în calitate de martor, la etapa urmăririi penale, a menționat că careva pretenții față de Radu VI. nu are, deoarece consideră că acesta nu a acționat intenționat, dar admite că a fost ceva involuntar și accidental. (f.d. 63-64, vol. I)

Din atare considerente, Colegiul penal lărgit conchide că, la caz, în privința inculpatului Radu VI. poate fi aplicat actul amnistiei, cu încetarea procesului penal în baza art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Respectiv, toate raționamentele consemnate supra au conturat opinia Colegiul penal lărgit că, recursurile ordinare declarate de inculpatul Radu VI. și avocatul acestuia, Istrate S. urmează a fi admise, cu casarea totală a sentinței și deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care procesul penal privind învinuirea înaintată lui Radu VI. în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, urmează a fi încetat, în temeiul art. 2 al Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia, în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

9. În conformitate cu prevederile art. 391 alin. (1) pct.6), 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de inculpatul Radu Vladimir și avocatul Istrate Sergiu în numele acestuia, casează total sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 30 martie 2016 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29

noiembrie 2016, în privința lui Radu Vladimir Vladimir, cu pronunțarea unei noi hotărâri, după cum urmează:

Se dispune încetarea procesului penal privind învinuirea înaintată lui Radu Vladimir Vladimir în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, conform prevederilor art. 2 al Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia, în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Radu Vladimir Vladimir urmează a fi eliberat din penitenciar, dacă în privința lui nu este aplicată măsura preventivă sub formă de arest sau acesta nu execută pedeapsa penală în baza altor hotărâri judecătorești.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 04 mai 2017.

Președinte

URSACHE Petru

Judecători

NICOLAEV Ghenadie

TOMA Nadejda

ALERGUȘ Constantin

TIMOFTI Vladimir